

Nr 181.

Av herr **Karlsson** i Vätö, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstadgad minimilön för arbete.

Frågan om lagstadgad minimilön för arbete har i vårt land varit under behandling vid 1913 års riksdag, då herr Steffen i första kammaren väckte en motion med anhållan om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning huruvida och under vilka villkor må bestämmas, att minimilöner skola genom särskilda representativa myndigheter (lönenämnder eller yrkesnämnder) kunna fastställas för manliga och kvinnliga lönearbetare m. m.

Även i andra länder har denna fråga varit under behandling i de lagstiftande församlingarna; i Australien 1896, England 1909 och 1912, Nya Zeeland 1894, Kanada 1907, Frankrike 1897, Belgien 1910, Tyskland 1909 och Österrike 1911.

Då undertecknad nu vågar taga riksdagens tid i anspråk för behandling av denna motion, så sker det i den övertygelsen, att jag anser den nuvarande situationen nödvändiggör att den arbetande individen på något sätt skyddas av samhället mot utsugning av kapitalet.

Aldrig förr har kampen emellan kapital och arbete varit så hård som nu. De för varje dag uppstående nya lönetvisterna vittna om att man ifrån arbetsgivaresidan ej fäster sig så mycket vid om arbetaren kan existera på den erbjudna lönen, utan fast mer får det vara makt som får vara rätt. De löner som nu bjudas på arbetsmarknaden äro i många fall under 1914 års löner.

Den långa tid av arbetslöshet, som varit rådande i vårt land, har i arbetarklassens ekonomi satt djupa märken; svält och umbäranden är den dagliga gästen i arbetarens hem. Detta föder hat och bitterhet och om ej snart någon ändring sker till det bättre, så skall vi få konstatera, att den för sin ordning och skicklighet både här och i utlandet omtyckte svenske arbetaren har mistat tron både på sig själv och det samhälle, som honom så lönar.

Då undertecknad anser att det ej är ett samhälle värdigt att så hushålla med sitt värdefullaste folkmateriel, hyser jag den uppfattningen

att det är samhällets skyldighet att här ingripa och hjälpa arbetaren i detta fall. Den väg som synes mig bäst att gå är att på lagstiftningens väg genomföra lagstadgad minimilön för arbete. Denna minimilön bör vara så anpassad, att den helt täcker den utgift för arbetarens levnadsomkostnader m. m., som vid en blivande utredning kan anses erforderlig för en arbetare med familj. Dessa levnadskostnadsberäkningar bör byggas på av socialstyrelsen upprättat levnadskostnadsindex, så tillkommet, att det helt täcker de utgifter, som kan erfordras för en familjs (lika med hustru och fyra barn) existens.

Då det givetvis förekommer fall där arbetarna äro betalda med högre löner än vad denna lagstiftning om minimilön kan bjuda, är det ju givet att dessa löner skola bibehållas och även om möjlighet finnes därtill även kunna höjas; minimilönen bör endast vara grundläggande för det hela.

Från tillämpningen av dessa minimilöner anser jag att intet undantag för någon grupp av arbetare bör göras; jordbrukets arbetare böra även bliva delaktiga av densamma. Den invändningen kommer säkert vid en eventuell lagstiftning att göras för denna grupp, att jordbrukets avkastning ej kan bära denna utgift. Även om detta skulle vara med verkliga förhållandet överensstämmande, så får inte detta vara avgörande; kan ej jordbruket bära denna utgift, så är det konsumenternas skyldighet att så betala jordbrukets produkter, att det möjliggöres för producenten att betala sina arbetare i likhet med övriga arbetare.

Angående motivering i övrigt för mitt yrkande, ber jag att få hänvisa till den utförliga motivering som återfinnes i den av herr Steffen i riksdagens första kammare år 1913 väckta motion nr 93 angående denna fråga.

På grund av vad som sålunda anförts, får jag vördsamt anhålla:

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla,
att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning
och för riksdagen framlägga förslag om införande av
lagstadgad minimilön för arbete.

Stockholm den 25 januari 1923.

K. Verner Karlsson
i Väto.